ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީސް

ކިތާބީ ހެއްކާއި މާއްދީ ހެކި

ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު

ހާސިލުވާނޭ ކަންކަން

- ކިތާބީ ހެއްކަކީ ކޮބައިކަން އެނގުން
- ޢަޤްލީ ހެއްކަކީ ކޮބައިކަން އެނގުން
- ކިތާބީ ހެކީގެ ބާވަތްތައް އެނގުން
- ކިތާބީ ހެކީގެ ދަރަޖަތައް އެނގުން
- ދެވަނަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކި ހުށަހެޅޭ އިސްތިސްނާ ހާލަތްތަކަކީ ކޮބައިކަން އެނގުން
- ކިތާބީ ހެކި ހުންނަ ހާލަތްތަކުގައި ޝަރުޠީ ހެކި ހުށަހަޅާ ހާލަތްތަކާއި، އޭގެ އިސްތިސްނާތަކަކީ ކޮބައިކަން އެނގުން

06 ވަނަ ބާބު: ކިތާބީ ހެކި

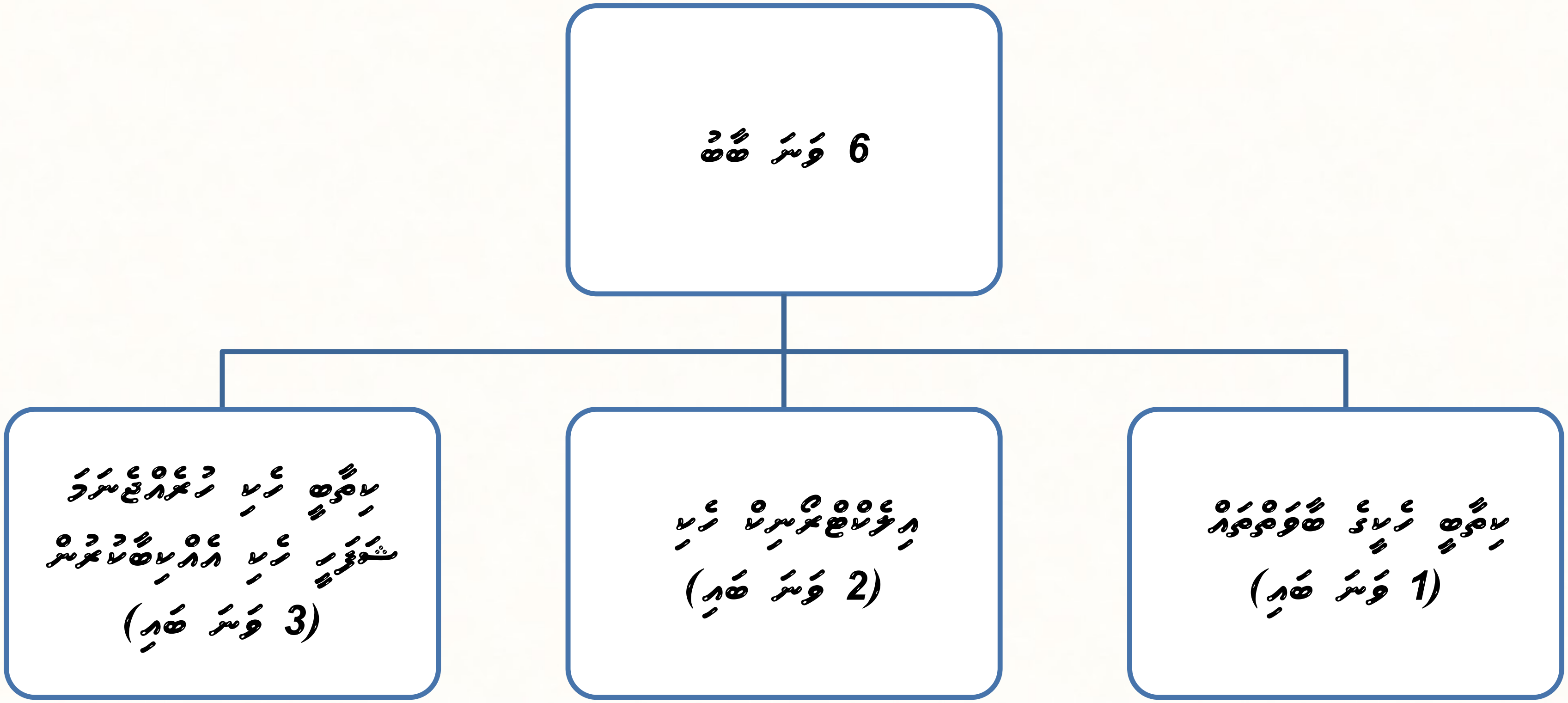

ލިޔުމީ ހެއްކަކީ ކޮބާ؟

ކުރިން:

- ޤާނޫނު ނަންބަރު: 24/76 (ހެއްކާ ބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ލިޔުމީ ހެކި:
- "ކަމެއްގެ ހަޤީޤާ ދުގޭގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަކަށް ހުށަހެޅުން އަ މަޖިލީސް ހުއްޖަތާ ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަކުން ހޯދާ ކޮންމެ ލިޔުމަކީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުން އެއްޗެކެވެ. މި ފަދަ ކޮންމެ ލިޔުމަކީ ލިޔުމީ (documentary) ހެއްކެވެ.“

މިހާރު:

- ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާ:
- "ލިޔުމީ ހެކި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ފުޓޫޖާއެއް [illegible] [illegible] ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ލިޔުމަކަށްވެ."

- ހެއްކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާ:

ކޯޓަށް ހެކި ހުށަހަޅާ ވަސީލަތްތަކަށް ބުޔަވެ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނާނީ، އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ހުށަހަޅާ ޝަފަހީ ހެއްކާއި، ލިޔުމީ ހެއްކާއި، މާއްދީ ހެކި.

(ނ) ލިޔުމީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނާނީ، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ބަޔާނަކުން ހެކީގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ، ވަކި ވާޤިޢާއެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ހެކިކޮށްދޭ ލިޔުން.

ލިޔުމަކީ ކޮބާ؟

151 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ)

"ލިޔުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ އަންނަނިވި ވަސީލަތްތައް ހިމެނޭގޮތުން، އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ މައުލޫމާތެއް ރެކޯޑުކޮށްފައިވާ އެއްޗަކަށެވެ.

(1) ލިޔުމުން ނުވަތަ ޗާޕްކޮށްފައި އޮތް އެއްޗެއް (ޗާޓެއް ނުވަތަ ޕްލޭނެއް ނުވަތަ ނަގްޝާއެއް ނުވަތަ ކުރެހުމެއް ކަމުގައިވިޔަސް)؛

(2) އިލެކްޓްރޯނިކް ވަސީލަތްތަކުން [illegible] ގޮތަށް ރައްކާކޮށްފައިވާ [illegible] ފައިލެއް؛

(3) ފޮޓޯ؛

(4) އަޑު ނުވަތަ އެފަދަ އެހެން ޑޭޓާ ރައްކާކުރެވިފައިވާ ޑިސްކެއް ނުވަތަ ޓޭޕެއް ނުވަތަ ފިލްމެއް ނުވަތަ ރޯލެއް؛

(5) މަންޒަރު ނުވަތަ އެފަދަ އެހެން ޑޭޓާ ރައްކާކުރެވިފައިވާ ފިލްމެއް ނުވަތަ ނެގެޓިވެއް ނުވަތަ [illegible] [illegible] އެއްޗެއް.

މާއްޗީ ނޮލި

މާއްދީ ހެއްކަކީ ކޮބާ؟

މާއްދާ 37 (ހ)

- މާއްދީ ހެއްކަކީ؛

(1) ޤިޔާސީ ހެއްކަކަށްވެސް، ނުވަތަ ޝަރުޢީ ހެއްކަކަށްވެސް ނުވާގޮތުން، ވަކި ވާޤިޢާއެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާ މާއްދީ އެއްޗެހި؛

(2) ފޮރެންސިކް ހެކި؛

(3) ވަކި މެޝިނަކުން ވަކިގޮތަކަށް ނެރުނު ނަތީޖާ ނުވަތަ ޑޭޓާ؛

(4) އޯޑިއޯ، ވީޑިއޯ، ފޮޓޯއާއި އެފަދަ އެއްޗެހި؛

(5) ސައިންޓިފިކް ތަޖުރިބާތަކާއި ތަޙްލީލުތަކުގެ ނަތީޖާ؛

(6) ކޮޕީގައި ހަދާ ނުވަތަ ފަރުމާ ޑިޒައިންސްޕެސިފިކޭޝަންތަކާއި އެކްސްޕެރިމަންޓްތަކާއި ޑްރޯއިންގްތަކާއި ޗާޓްތައް؛ އަދި

(7) މެޝިން ބޭނުންކޮށްގެން ހަދާ ނުވަތަ ފަރުމާ އެއްޗެހި.

މާއްދީ ހުރި ބަލަހައްޓުން

މާއްދާ 86

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދީ ހެއްކެއް، މަދަނީ އަދި ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭ އެއްޗެއްސެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން ގޮތަކަށް ވިޔަސް، މާއްދީ ހުރި ހުށަހެޅޭނީ، ޝަރީޢަތުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައާ **އެ ހުރި ގުޅުން ހުރި ކަމަށް ދައްކުވައިދީފައިވާނަމަ**، އަދި އެ އެއްޗަކަށް **އެއްވެސް އުނިއިތުރެއް ގެނެސްފައިނުވާނަމައެވެ.**

(ނ) މާއްދީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅިގެން ވަކި އެއްޗެހިތަކެއް މި ޤާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވިޔަސް، **އެ އެއްޗެހީގެ އިތުރުކޮށްވެސް**، މައްސަލައިގެ ޢަދުލު އިންސާފު ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި، ޝަރީޢަ ހެއްކަކީ ނުވަތަ ރިޢާޔަތް ހެއްކަކީ ނުވާ އެހެން އެއްޗަކީ، މާއްދީ ހުރިގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުމަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް ކޯޓަށް ފެނިއްޖެނަމަ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ ޚިލާފަށް، އެހެނަސް އެއްޗަކީ، ހުރިގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ މި މާއްދާ ހުރަހެއްނޫނެވެ.

(2) ފޮރެންސިކް ހެކި؛

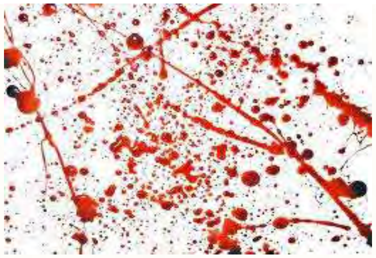

އެކި ބާވަތުގެ ސައިންސް ބްރާންޗްތަކުގެން ޝަރީޢަތަށް ވަކިކަމެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތައް. މީގެ ތެރޭގައި ސައިންސް، މެޑިކަލް، އަދި ބެކްނޯލޯޖީކަލް އުކުޅުތައް ބޭނުންކޮށްގެން ނެރޭ ނަތީޖާތައް ހިމެނޭ.

މިސާލު:

1. ބްލަޑް ސްޓެއިން ޕެޓަރން އެނަލިސިސް
2. ކެމިކަލް ތަޖްރިބާތައް (ތެލި، ކުލަ، ދަވާތު ދެނެގަތުން/ ޑްރަގް އެނަލިސިސް/ ގޯވާމަކެމި/ އޯގަނިކް ކެމިކަލް އެނަލިސިސް/ ޑީއެންއޭ)

3. ފިޒިކްސްއާ ގުޅޭ ތަޖްރިބާތައް (ސްޕީޑް ކަލްކިއުލޭޝަން/އިމްޕެކްޓް އެސެސްމަންޓް)

4. ޓޮނެރްސިން ވެގެހަކަ ތަންދީފުހަރު (ޖުމްލަތަކާ/ ބަސްތަކާ/ އަކުރުތަކާ/ ސަރީހަކަށް/ ސަރީހަކުން ބުރަވެވޭ އަކުރުތަކާ ދެމެދުގެ ބައި)

5. ޕޭޖުގެ ޓޮނެރްސިނުގެ (މާބައިލު/ޕޮލްޖުދަބަރ ބޭރިއްސަތަށް އެނަލައިޒްކުރުން)

6. އަތްލިޔުމާއި ސޮއި އެނަލައިޒްކުރުން

7. ލިޔުމުގެ އެނަލިސިސް (އިމޭޖު/ޕޫކުތު ކޮމްޕިޔުޓަރު - ހައިބަރ ކޮމްޕިއުޓަރު)

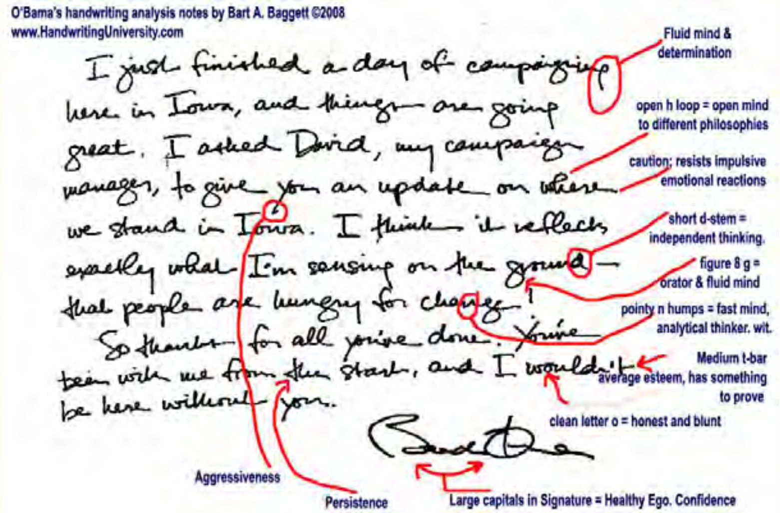

ބާބު ޤައުމެއްގައި ހޯދޭ ޖޭރެންސިލް ވެރި

މާއްދާ 90

ބާބު ޤައުމުތަކުން ހޮޓަލި ހުރަހަރާ ޖޭރެންސިލް ހެއްކަޔީ މި ޤާނޫނުގައިވާ އުސޫލުތަކާ ތަޢާރުފުކުރެވޭ ގޮތަށް ހޮޓަލި އަދި ހުރަހަރާ ވެރި ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ވެރި، ދިވެހިރާއްޖޭގައިން ހޮޓަލި ހުރަހަރާ ޖޭރެންސިލް ހެއްކާ އެއް އުސޫލުތަކުން ވެރިޔާ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނަވާނެ.

ޔޮތެންސިލް ހިލި ޗަބޫތުލުރުދުގެ ޝަރުޗު

ދާއްޗާ 92

މި ޔޫނުރުގެ ދަރުން ކޮޅަރު ހުނަހާޖް ޔޮތެންސިލް ހިލި ޝަތިޕާއަޓަރު ޔޭބޫތުލުތުވާސީ، އެ
ހިލި ކެޔާޖަދިވަސީ ޓިސާދީ އިދުތާއަތުގެ ޔޫރުރުގަދި ނުވަތަ އުރުނުވެސް ކަވާބާރު
ޔޫރުއްގަދި ބަހާސްކާރުޖަދިވާ އުސްތުތެހާދި އިދުތާއަތުކާ އެއްގޮތަވާ ގޮތުގަދިތަން
ކަދުގަދިވާނަމަ.

ޕޮލެންސިލް ހަލި ހުށަހެޅުން

މާއްދާ 89

(ހ) ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނޫނީ ޕޮލެންސިލް ހުއްޓުމަކީ، އަދި އެ މަރުޙަލާ ބިނާކޮށް ހަވާލުން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ އެހެނިހެން ރިޕޯޓްތަކާއި ސަރުކާރުގެ މަޢުލޫމާތުގައި ހިމެނޭ ގޮތުގައި ޤަވާއިދުތަކާއި އެއްކޮށްފައެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ޕޮލެންސިލް ހަލި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތާއި ތަކެތި ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

(1) އިނގިލީގެ ނިޝާނާއި، ޑީ.އެން.އޭ ގެ މަޢުލޫމާތާއި، ފޮޓޯއާއި، އެޑްރެހުގެ ސާމްޕަލް ހިމެނޭގޮތުން ސައިންސާއި ބާކީތަކުގެ ދަރިވަރުން ހޯދާ އެފަދަ މަޢުލޫމާތު؛

(2) މަދުވެގެން މީހެއްގެ ހަށިގަނޑުން ހޯދާ އެކްސްރޭސް ރިޕޯޓް މަޢުލޫމާތު؛

(3) ކުރީގެ ކުށުގެ ބަންދުކުރި އެއްޗެއް ނުވަތަ ކުރު ކުރި ފަރާތް ނުވަތަ އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް ނުވަތަ ކުރެ ވަރަށް ފެނުނު މާއްދީ ހެކިތަކާއި ތަފްސީލުކުރުން ދެނެގަނެވޭ މަޢުލޫމާތު.

ފޮރެންސިކް ހެކި ހުށަހެޅުން

މާއްދާ 89

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާފަދަ ރިޕޯޓެއް ޝަރީޢަތަށް ޒަބުތުކުރެވޭނީ، އެ ރިޕޯޓަކީ އެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތުގެ ނަމާއި ސޮއާއެކު، ދޫކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓެއް ކަމުގައިވާނަމައެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާ ލިޔުމަކީ ކޮމްޕިއުޓަރުން ނުވަތަ މެޝިނަކުން އެއްވެސް އެއްޗެއް އެނަލައިޒްކުރުމަށްފަހު އެކަމެއްގެ ނަތީޖާ ބަޔާންކޮށް އޭގެ އަމިއްލަ ޒާތުގައި ޖެނެރޭޓްކުރާ ލިޔުމެއް ކަމަށްވާނަމަ، އެ ލިޔުމުގައި މީހެއްގެ ސޮއި ނެތްނަމަވެސް އެ ލިޔުން ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ޒަބުތުކުރެވޭނެއެވެ.

(3) ވަކި ޕޯޓަލަކުން ވަކިގޮތަކަށް ނެރުނު ނަމޫނާ ނުވަތަ ލޮގް؛

- ޑްރަގްތަކުގެ އެކުލެވޭ ކޮމްޕޮނެންޓް ބަޔާންކޮށް ސިސްޓަމްއިން ޖެނެރޭޓްކުރާ ނަމޫނާ
- ޔޫސަރުގެ އެކްޓިވިޓީ ދައްކުވައިދޭ ސިސްޓަމް ލޮގް/ރިޕޯޓު

(6) ކޯޓުގައި ހަދާ ނުވަތަ ދައްކާ ޑެމޮންސްޓްރޭޝަންތަކާއި އެކްސްޕެރިމަންޓްތަކާއި ގްރާފްތަކާއި ޗާޓްތައް؛

މިސާލު:

- ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަކަށް ދައްކުވައިދިނުމަށް ކުރެވިފައިވާ ވީޑިއޯއެއް
- ފައިނޭންޝަލް ޓްރާންސެކްޝަނެއް ހިނގާފައިވާ ގޮތް ދައްކުވަން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ޑައިގްރާމެއް

ޖެނޯސްބޭޝަނުން ތައްކުވަދިނުން

މާއްދާ 87

(ހ) ވަކި ކަމެއް ހިނގާގޮތް ތައްކުވަދިނުމަށްޓަކައި ޖެނޯސްބޭޝަނުން

ނުވަތަ އެކްސްޕެރިމަންޓަކުން ނުވަތަ އިންސްޕެކްޝަނުން އެކަމެއް

ތައްކުވަދިނުން ހުށަ ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) ޖެނޯސްބޭޝަނުން ނުވަތަ އެކްސްޕެރިމަންޓަކުން ނުވަތަ

އިންސްޕެކްޝަނުން ކޮށަށް ދޫކުރާ ކަންކަން މަޖިލީހަށް ގެންގުޅި

ކަމަށްވާނަމަ، އެ މަޖިލީހަށް ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާ ހުއްގެ ގޮތުގައި އެކަންކަން

ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

އޮޑިއޯ / ވީޑިއޯ ބަޔާން

މާއްދާ 88

(ހ) ކުށުގެ ތަޙްޤީޤެއްގައި ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ދީފައިވާ އިންޓަވިއު އޭނާ ދީފައިވަނީ، އޭނާގެ ވަކީލުގެ ހާޒިރުގައި ކަމުގައިވާނަމަ ނުވަތަ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު ގާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދޫކޮށްލުމަށްފަހުގައި ވަކީލެއްގެ ނައިބު ހާޒިރުގައި ކަމުގައިވާނަމަ އަދި، އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި އެއްބަސް މަޖުބޫރުކުރުވުމެއް ނެތި ކަމަށްވާނަމަ، އެ އިންޓަވިއުގެ އޮޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގ، އެ ކުށުގެ ޝަރީޢަތުގައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނަންވާނެއެވެ. އަދި، އޭނާ އެ އޮޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަ، ދިޔާ، އޭނާ ތެއްވާ އެ ދިފާޢުގައި ސާބިތުކުރުމަށް، ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭ.

އާޔަތް / ޙަދީޘް ބަޔާން...

މާއްދާ 88

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާޔަތް ނުވަތަ ޙަދީޘް ތަކެތިންގައި، މީހަކު ލިޔުމުން ލިޔެ ޝާއިޢުކޮށް ހަދާނެގެ ހާލަތެއްގައި ދޭ ބަޔާންކޮށް އެއްގަމުގައިން، އެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތުން ދެބުނުފަދަ ވަނީނަ އެއްކޮށްސާފު.

ކިތާބީ ހެއްކާއި މާއްދީ ހެކީގެ ބާވަތް

(އާންމު އުސޫލު)

- ކިތާބީ ހެކި ހުށަހަޅަނީ އެ ލިޔުމުގައިވާ މަޢުލޫމާތެއް (contents) ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅައި ބަޔާންކުރުމަށްޓަކައި. (މިސާލަކަށް އެއްބަސްވުމެއް ހުށަހަޅަނީ އެއްބަސްވުމުގައިވާކަންކަން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި). ނަމަވެސް ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެއްބަސްވުމެއް އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށް (original evidence). މި ހާލަތުގައިވެސް އެއީ ކިތާބީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅޭ ލިޔުމެއް.

- މާއްދާ ހުރިގޮތް ޗާޓުގައި ލިޔުމުގެއް ހުށަހަޅާއިރު އެ ލިޔުމުގައިވާ އެއްޗެއް (contents) އަދި ކޮޅުން ބަލާ އެއްޗެއް ނޫން. ނަމަވެސް އެ ލިޔުމުގެއް ހުށަހަޅަނީ އެހެންކަމުގެ ސާބިތުކުރުމަށް.

<u>މިސާލު:</u>

- އެ ލިޔުން އުފެއްދާފައިވާ ގޮތް (ޕްރިންޓްކޮށްފައިވާ ދަރި ނުވަތަ ކަރުދާހަށް ޓެކްސްޓް ފޮއްޓެއްކަން ނުވަތަ ކަރުދާހެއްކަން)
- ލިޔުމުގެ ހަޖަމު (ފީދާފައިވާކަން، ލިޔުމުގައި ލާ ހުރިކަން) ސާބިތުކުރުމަށް.

DATE	DESCRIPTION	INCOME	EXPENSES	BALANCE
JAN 16	Opening Balance			0-00
01/04	Funds introduced	200-00		200-00
01/10	Stationery		45-00	155-00
01/20	Stock Purchases		140-00	15-00
01/31	Bank Charges		5-00	10-00
	Closing Balance			10-00
FEB 16	Opening Balance			10-00
02/05	Sales	50-00		60-00
02/09	Gas		25-00	35-00
02/15	Packaging		40-00	(5-00)
02/28	Drawings	~~20-00~~	20-00	(25-00)
	Closing Balance			(25-00)
MAR 16	Opening Balance			(25-00)
03/02	Funds Introduced	25-00 ~~25-00~~		0-00
03/12	Sales	100-00		100-00
03/15	Advertising		30-00	70-00
03/22	Gas		25-00	45-00
03/31	Bank Charges		10-00	35-00

ޓޯން، ލަހެއް އަދި އަޑު

- މިހާރު ދިރިހުރި ހިސާބުތަކުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަހުގެ އަސާސް ތަރުތީބުވާ ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅޭ ސާބިތުކުރުމަށް ނުވަތަ އަސާސް އެ ވަރަކަ ދިރާސާކުރަން ސާބިތުކުރުމަށް (original evidence) ކަމުގައިވާނަމަ އެއީ ހިލާބީ ހުށްދެއް.
- ނަމަވެސް، އެ އަޑުގެ ހުރަހަތަކީ އެ މިހާ ވަރަކަ ދިރާސާ ގޮތް (accent, accentuation, tone, intonation) ސާބިތުކުރަން ކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ މާއްދީ ހުށްދެއް.

- 22 ޑިސެންބަރު 2022 ދުވަހުގެ 00:39:32 ގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ އޮފީހަށް ވަދެގަން / މީހުންނާ ބައްދަލުކުރިކަން.
- ވީޑިއޯ އިން ފެންނަ މީހާގެ ސިފަތައް ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ ސިފަތަކާ އެއްގޮތް ސިފަތައް ދެކެވުމުން.

ދިރާސާ ކުރެވޭ ބައިބަލް ގިނަ ބާވަތްތައް

2 ބާވަތް:

1. ޕަސްލީ ލިޔުން (61 ވަނަ މާއްދާ)
2. ހަލިއްޔަ ލިޔުން (62 ވަނަ މާއްދާ)

ރަސްމީ ދިދުން

މާއްދާ 61

ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިދުންތަކަކީ ރަސްމީ ދިދުން ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ؛

(ހ) ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ކޮށްފައިވާ ކަންކަން ނުވަތަ ހިންގާފައިވާ ބަރަކާތްތައް އެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ގޮތަށް، އެ އިދާރާތަކުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެހެން އިދާރާތަކުން އުފެއްދި ނުވަތަ އެކުލަވާލި ދިދުން؛

(ށ) ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ކޮށްފައިވާ ކަންކަން ނުވަތަ ހިންގާފައިވާ ބަރަކާތްތައް އެ އިދާރާތަކުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެހެން އިދާރާތަކުން ރެކޯޑުތަކުގައި ބެހެއްޓިފައިވާ ދިދުން؛

ރަސްމީ ލިޔުން...

މާއްދާ 61

(ހ) ބާރު ދައުލަތެއްގެ ރަސްމީ އިދާރާތަކުން ކޮށްފައިވާ ކަންކަން ނުވަތަ ހިންގާފައިވާ ޙަރަކާތްތައް އެ މައްޗަން އެއުލޭވާ ގަބޫލް އެއިން ތަނަކުން އުފެއްދި ނުވަތަ އެކުލަވާލާ ލިޔުން؛

(ށ) ބާރު ދައުލަތެއްގެ ރަސްމީ އިދާރާތަކުން ކޮށްފައިވާ ކަންކަން ނުވަތަ ހިންގާފައިވާ ޙަރަކާތްތައް އެއިން ތަނަކުން ޚިލާފުވުމަށް ބެލެހެއްޓުމަށް ލިޔުން؛

(ނ) ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ބަލަހައްޓާ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ހިމެނޭ ރަސްމީ ލިޔުމެވެ.

ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކީ ކޮބާ؟

ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކީ ކޮބާ؟

މާއްދާ 151 (ހ)

(ހ) "ދައުލަތުގެ އިދާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ، ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރާއި، ޝަރުޢީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި އިދާރާތަކާއި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކާއި ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އިންތިޚާބުކުރެވޭ ކައުންސިލްތަކާއި އެ ތަންތަނާ ގުޅިގެންވާ އެންމެހައި އިދާރާތައް ހިމެނޭގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި، އެ ތަނެއް ހިންގުމުގައި ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރާ ކޮންމެ ތަނެއްވެސް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ.

ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީގައި މި މަސްއަލާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސް ކުރެވުނު ބައްދަލުވުމުގެ ތަރުޖަމާނަށް ބަލާއިރު މި މަސްއަލާ އެންމެ ފުރަތަމަ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިއިރު ކޮމީ ފާސްވެފައިވާ މާއްދާ އޮޅު ގޮތަކަށް ނޫން.

"ތަރުޖަމާގެ އިދާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވެރިކަން ހިންގާ ރައީސާއި، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހާއި، އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގައި ހިމެނޭ އިދާރާތަކާއި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި، މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކާއި، ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތްތަކާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އިންތިޚާބުކުރާ ކައުންސިލުތަކާއި އެ ތަންތަނާ ގުޅިފައިވާ އެންމެހައި އިދާރާތައް ހިމެނޭ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. އަދި އެ ތަނެއް ހިންގުމުގައި ތަރުޖަމާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ ކޮންމެ ތަނަކާއި ތަރުޖަމާގެ ބަޔާން ހިންގާ ކޮންމެ ތަނަކާއި ތަރުޖަމާގެ ބަޔާން އެއް ލިބިގެން ހިންގާ ކޮންމެ ތަނެއް ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

ސަރުކާރުން އުފައްދާފައިވާ ކުންފުނިތަކުގެ ލިބުންތަކަކީ ކޮންކަހަލަ ލިބުންތަކެއް؟

- ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ 16 ޖޫން 2022 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު އެ ކޮމިޓީގެ 31 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ދެކެވިފައިވާ ވާހަކަތަކުން ބަޔާންވެ، މި މާއްދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދަށުގެ މުވައްޒަފު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތާ އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރުމަށް ކޮމިޓީއިން ނިންމަވާފައިވެއެވެ.

ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 533 ވަނަ މާއްދާ (ރ)

"...އިންތިޚާބުކުރެވޭ މަޤާމެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރެވޭ މަޤާމެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ދާއިމީ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ވަގުތީ ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ ކޮންޓްރެކްޓް އުސޫލުން ނުވަތަ އެނޫން އުސޫލަކުން ވަޒީފާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ބާރާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރާއި، ޝަރުޢީ އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ މަޤާމުތަކުގައި މިބާ ފަރާތްތަކާއި، އެތަންތަނުގެ މުވައްޒަފުންނާއި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ މެންބަރުންނާއި، އެތަންތަނުގެ މުވައްޒަފުންނާއި، ދައުލަތުގެ ކޮމްޕެނީތަކާއި ދައުލަތުގެ ޝެއާ ހިއްސާ އޮންނަ ކޮމްޕެނީތަކުގެ މަޤާމުތަކުގައި މިބާ ފަރާތްތަކާއި އެތަންތަނުގެ މުވައްޒަފުން ހިމެނޭކަމުން، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އުޖޫރަ ނުވަތަ މުސާރަ ނުވަތަ އިނާޔަތް ދޭ، ނުވަތަ އުޖޫރަ ނުލިބޭ ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރާ ހަމަ ކޮންމެ މުވައްޒަފަކަށެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކުގައި، ޤާނޫނަކުން އުފައްދާފައިވާ ބޯޑުތަކުގެ މެންބަރުންނާއި މުވައްޒަފުން ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ މާނައިގައި ހިމެނޭނެއެވެ."

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 2014/1 (މައުލޫމާތު ހޯދައި ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ 72 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

"ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ބެލެވިގެންވަނީ، ވެރިކަން ހިންގާ ފަރާތާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކާއި ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އިންތިޚާބުކުރެވޭ ކައުންސިލްތައް ހިމެނޭ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި، އެ ތަނެއް ހިންގުމުގައި ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރާ ކޮންމެ ތަނަކާއި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ހިންގާ ކޮންމެ ތަނަކާއި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އެހީ ލިބިގެން ހިންގާ ކޮންމެ ތަނެއް ހިމެނޭގޮތުންނެވެ."

އަތުލިޔުން / ސޮއި ސާބިތުކުރުން

މާއްދާ 60

ލިޔުމެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއްގެ ވަކި ބައެއް ލިޔެފައިވަނީ، ނުވަތަ ލިޔުމެއްގައި ސޮއިކޮށްފައިވަނީ، ވަކި މީހަކު ކަމަށް ބުނާނަމަ، އެމީހަކު ލިޔެފައިވާ ކަމަށް ބުނާ ބައި ލިޔެފައިވަނީ އެމީހަކުކަން، ނުވަތަ އެ ލިޔުމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވަނީ އެމީހަކުކަން، އެ ލިޔުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

އަމިއްލަ ދިރުންތަކަކީ ކޮބާ؟

މާއްދާ 62

ރަސްމީ ދިރުން ފިރަވަޅި އުޅުން ކޮންމެ ދިރުމަކީ، އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ދިރުން ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ.

ރަސްމީ ލިޔުމުގެ އަސްލާ އެއްގޮތް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ކޮޕީގެ ޝަރުތުތައް

މާއްދާ 63

މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ރަސްމީ ލިޔުމުގެ އަސްލާ އެއްގޮތް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ކޮޕީއަކީ ސައްޙަ ކޮޕީއެއް ކަމަށް ބަލާނީ، އެ ކޮޕީއާ ގުޅޭގޮތުން ތަރުޖަމުގެ އެ އިދާރާއަކުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނަމައެވެ.

(ހ) އެ ލިޔުމުގެ ކޮޕީގައި، އެ ކޮޕީއަކީ ލިޔުމުގެ ނުވަތަ ލިޔުމުގެ ބައެއްގެ އަސްލާ އެއްގޮތް ކޮޕީއެއްކަން ބަޔާންކުރާ ތަސްދީޤު ޖަހާފައިވުން؛

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ތަސްދީޤު ޖަހާފައިވާއިރު، އެ ތަސްދީޤު ޖެހި ތާރީޚާއި، އެ ތަސްދީޤު ޖެހި މުވައްޒަފުގެ ނަމާއި މަޤާމު ބަޔާންކޮށްފައިވުން؛

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުވައްޒަފަކީ، އެ މުވައްޒަފު މަސައްކަތްކުރާ އިދާރާގެ ސިއްކަޖެހުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ކަމަށްވުމާއި، އެ ކޮޕީގައި އެ އިދާރާގެ ސިއްކަޖަހާފައި ހުރުން.

ކިތާބީ ގޮތީގެ ދަރަޖަތައް

މާއްދާ 57

ކިތުރެއްގައިވާ އެއްވެސް އެއްޗެއް އަށްނަށިވި ގު ގޮތްކުރު ޖަހަރަށް، ގޮތި ރުދަރަޖައިގެން ސާބިތުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ގޮތި؛

(ށ) ދެވަނަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ގޮތި.

ވިމާޕީ ހެއްކާ ދުވޫ އޮސްދު އުސްތުމު

ވިމާޕީ ގިއަޅަތަރަތަ ތަރަމަތަ ދުމަތަ ސާބިޕުކޮތްކަނަރުވާ ހުއްކަދަ ހަހުވިސް ހަހުގިމާ ގިދުވުހަ

ހެއި ހުތަރަގައިގެން.

ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކި

މާއްދާ 58 (ހ)

(ހ) ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެއްކަކީ ކިތާބީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ލިޔުމުގެ އަސްލެވެ. (best evidence rule)

(ށ) މި ގާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާ ހާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، ލިޔުމެއްގައިވާ އެއްޗެއް ސާބިތުކުރެވޭނީ، ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކި ހުށަހަޅައިގެންނެވެ.

Best Evidence Rule

- އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ކޭސް އެއްކަމުގައިވާ Garton v Hunter (1969) 2 QB 37 މައްސަލައިގައި Lord Denning ގެ ރައުޔުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވަނީ best evidence rule އަކީ މިހާރު އުވިގޮސްފައިވާ އުސޫލެއްކަމަށް.

"Nowadays, we do not confine ourselves to the best evidence. We admit all relevant evidence. The goodness or badness of it only goes to weight, and not to admissibility. …"

1937

Xerography- Chester Carlson

އޮސްޓްރޭލިއާ

އޮސްޓްރޭލިއާގެ އެވިޑެންސް އެކްޓް 1995 ގެ ސ.51

51. Original document rule abolished

The principles and rules of the common law that relate to the means of proving the contents of documents are abolished.

މި ސެކްޝަނުގެ ދަށުން އޮރިޖިނަލް ޑޮކިއުމެންޓް ރޫލް (best evidence rule) ވަނީ އުވާލާފައި.

އެމެރިކާ

އެމެރިކާގެ ފެޑެރަލް ރޫލް އޮފް އެވިޑެންސްގެ 1001 އިން ފެށިގެން 1008 އާ ދެމެދު ހުރި މާއްދާތަކެއް. މި އުސޫލުތަކަށް ރާއްޖޭގެ ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނާ އެއްގޮތް.

- ބޭނުމް އުސޫލަކީ ޑޮކިއުމަންޓުގެ އަސްލު ހުށަހެޅުން.
- އިސްތިސްނާ ހާލަތްތައް؛

1. ޑޮކިއުމަންޓުގެ އަސްލު ހުށަހަޅަންނުޖެހޭ ހާލަތެއް އޮތުން (އަސްލުތަކެއް ހަލާކުވެފައިވުން/ ގެއްލިފައިވުން، ކޯޓު ޕްރޮސެސް ތެރެއިން ލިބިގަނެވުން ނުލިބުން – މިސާލަކަށް އެހެން ޤައުމެއްގައި އެ ހުރުން އޮތުން، މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ އަތުގައި އަސްލުއޮތުމާ އެ ހުށަނާޅުން)
2. ޑޮކިއުމަންޓުގެ އަސްލާ ގުޅޭ ސުވާލު އުފެދިފައިވާ ހާލަތެއް އޮތުން (މިސާލު: ޑޮކިއުމަންޓުގެ އަސްލުގައިވާ އިބާރާތަކަށް ބަދަލުތައް ގެނެސްފައިވާކަން)

އިންޑިއާ / މެލޭޝިއާ

- އެވިޑެންސް އެކްޓް 1872
- އެވިޑެންސް އެކްޓް 1950

61 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 90 ވަނަ މާއްދާއާ ހަމައަށް ހުރި މާއްދާތައް ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނާ ގާތި އެއްގޮތް.

އިސްތިސްނާ

މާއްދާ 59

- (ހ) ދެވަނަ ދަރަޖައިގެ ޖިނާއީ ކުށްތަކީ، އިސްތިސްނާ ބާވަތްތަކުގައި ވެސް ޝަރީޢަތުން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ކުށްތަކެއް ނުހިމެނެއެވެ.

ދެވަނަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކި

މާއްދާ 59 (ށ)

ދެވަނަ ދަރަޖައިގެ ކިތާބީ ހެކީގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ:

1. އަސްލާ އެއްގޮތް ކަމަށް ބަޔާންކުރާ ކޮޕީ (attested copies)
2. ފިހުރުގެ އަސްލު ނުގެއްލޭނެކަން ޔަޤީންވާފަދަ މެޝިނެއް ނުވަތަ އެހެން ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން އެ ފިހުރުގެ އަސްލުން ނަކަލުކޮށްފައިވާ އަދި އޭގެ ތެދުކަން ޔަޤީންކޮށްފައިވާ ކޮޕީ. (scanned copy/photocopy)

ދުވަސް ދަރަޖައިގެ ވިކާރީ ރެވީގެ އިސްތިސްނާ

މާއްދާ 59 (ނ)

- ޖުމްލަ 07 (ހަތެއް) ބާވަތެއް މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވޭ.

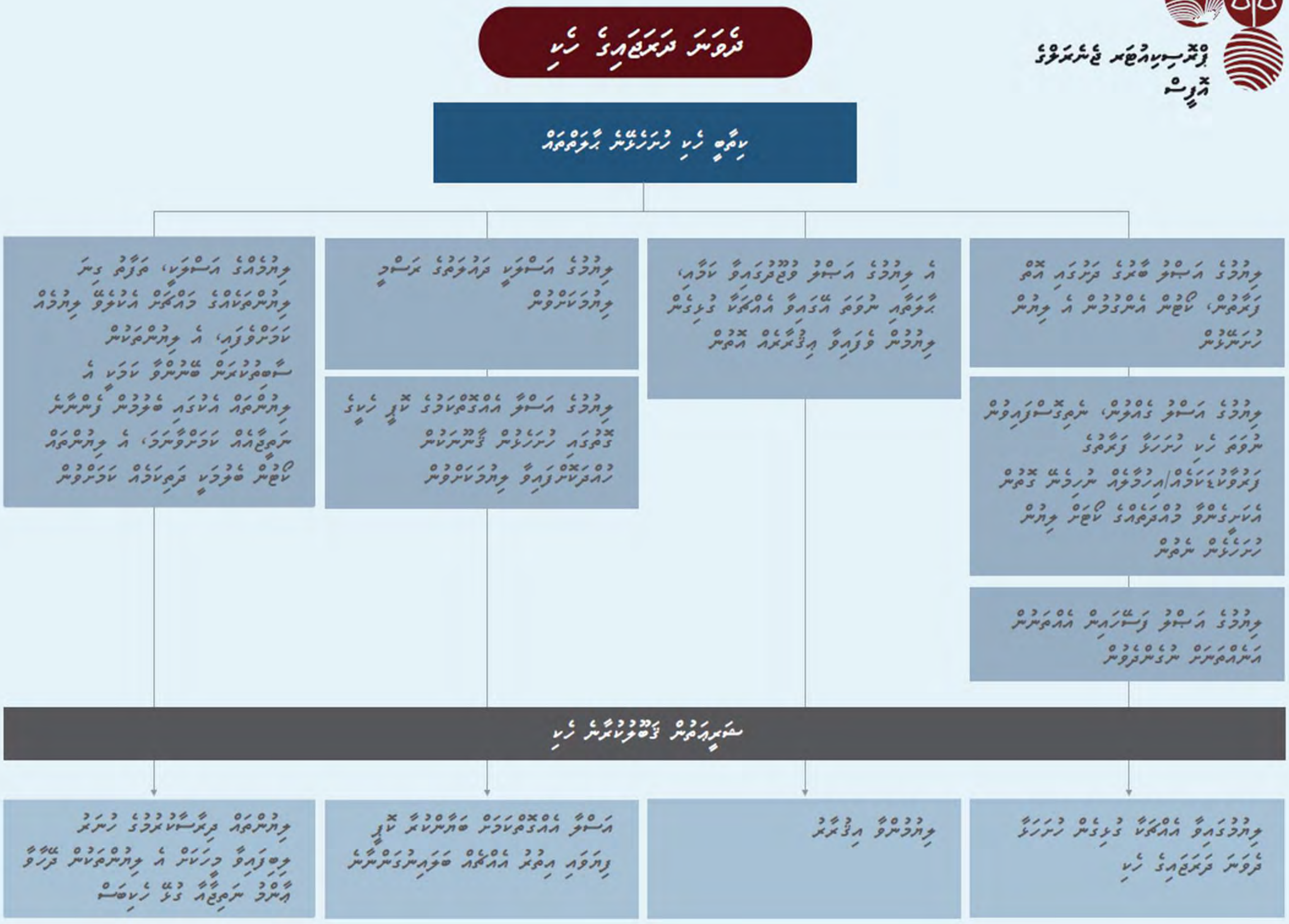

އެސްޓޫޑިއާ (ސެކްޝަން 50)

s· 50 Proof of voluminous or complex documents

(1) The court may, on the application of a party, direct that the party may adduce evidence of the contents of 2 or more documents in question in the form of a summary if the court is satisfied that it would not otherwise be possible conveniently to examine the evidence because of the volume or complexity of the documents in question·

(2) The court may only make such a direction if the party seeking to adduce the evidence in the form of a summary has—

(a) served on each other party a copy of the summary that discloses the name and address of the person who prepared the summary, and

(b) given each other party a reasonable opportunity to examine or copy the documents in question·

(3) The opinion rule does not apply to evidence adduced in accordance with a direction under this section·

ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުތުތައް ލިޔުމުން ބަޔާންކުރުން

Parol Evidence Rule

މާއްދާ 68

ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރިން އަމަލުކުރުން ލާޒިމު ޝަރުތުތައް އެ ކޮންޓްރެކްޓްގައި ނުވަތަ އެހެން ލިޔުމެއްގައި ލިޔެކިޔުމާ ބާރަލުގައި، ޤަބޫލުކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ހާލު އެކަނި:

(ހ) އެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ދަރުން ލާޒިމުކުރާ ޝަރުތުތައް ބަޔާންކުރާ ލިޔުން؛

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަރުން ދެވަނަ ދަރަޖައިގެ ހާލު ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުމާ ބާރަލުގައިނަމަ، އެ ކޮންޓްރެކްޓް ނުވަތަ އެ ލިޔުމުގައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ހެކި ދެވަނަ ދަރަޖައިގެ ހާލު.

އަނގަބަހުން ވަޒީފާ އެއްބަސްވުންތަކާ ގުޅޭ ހެލި އެއްޗިބާކުރުން

މާއްދާ 69

(ހ) ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ހިމެނޭ ޝަރުޠަކީ، ލިޔުމުން އޮތުން ޤާނޫނު ލާޒިމުކުރާ ޝަރުޠަކަށްވެގައި، އެ ޝަރުޠު، މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ލިޔެފައި އޮތަސް ސާބިތުވެފައިވާ ހިނދެއްގައި، އެ ޝަރުޠު ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އެ ޝަރުޠާއެކު ޚިލާފު އެގްރީމަންޓަކައި ނުވަތަ އެ ޝަރުޠަށް އުނިއިތުރެއް ގެނައުމުގެ ގޮތުން، އެ ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ބައިވެރިވި ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި ނުވަތަ އެ ފަރާތްތަކުން ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި އަނގަބަހުންވެފައިވާ އެއްވެސް އެއްބަސްވުމެއް ނުވަތަ އެއިން ފަރާތަކުން ދީފައިވާ އެއްވެސް ބަދަލެއް ހިނގާ ގޮތުގައި ލިޔުން ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

އަނގަބަހުން ވަޒީފާ އެއްބަސްވުންތަކާ ގުޅޭ ހެކި އެއްކިބާކުރުން...

މާއްދާ 69

(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، އަންނަނިވި

ޙާލަތްތަކުގައި، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ

މެދުގައި ނުވަތަ އެފަރާތްތަކާ ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި އަނގަބަހުން

ވަޒީފާ އެއްބަސްވުމެއް ނުވަތަ އެއިން ފަރާތަކުން ދީފައިވާ ބަޔާނެއް ހެކި ޝަރީޢަތުގައި

ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

(1) އަންނަނިވި ފަދަ ވާޤިޢާއެއްގެ ސަބަބުން ކޮންޓްރެކްޓަކީ، ޕައްޗަރުދުން ނުވަތަ ބާޠިލު ޒިއްމާއްދާރީކަމަށް ކަނޑައަޅާ ވާޤިޢާއެއް ސާބިތުކުރުމަށް، ނުވަތަ އެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް އެފަދައިން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ކޯޓުގައި އެދުމުގެ ބައްޔާ ލިބިދޭ ވާޤިޢާއެއް ސާބިތުކުރުމަށް:

I. އެ ކޮންޓްރެކްޓްގައި މިހާރު ބައިވެރިކުރުވާފައިވާ ޕްރޮޕަރޓީއަކަށް ނުވަތަ ބަޔާނެއް ޝީލްވާލިއެއް ނުވަތަ ސަރަޙައްދު ނަގާނުލެވޭ ޕްލޭންޓެއް ނުވަތަ އަސާސީ ޕްރޮޕަރޓީއެއް ކަމަށްވުން؛

II. އެ ކޮންޓްރެކްޓަކީ ޤައިދު ފުރާނީ އެއްބަސްވުމެއް؛

III. އެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ހިމެނޭ ފަރާތަކީ އެފަދަ މުއާމަލާތެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ކޮންޓްރެކްޓެއް ކުރުމަށް ފުރުސަތު ފުރިހަމަކަމާ ދިމާނުވުން؛

IV. އެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ބައިންލައްކޮށްފައިވާ ޕޮލިސީ ޕައްބަރުދުން؛

V. އެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކަށް ކަމެއްގެ ބަދަލުގައި އިތުރު ނުވަތަ ފުރުސަތުގައި ކަމެއް އިތުރު އިޖާބަ އިތުރު.

(2) ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރިން ލިޔުމުން އެއްބަސްވެފައިވާ ޝަރުތުތަކާ ޚިލާފު ނުއުފެދޭ އިތުރު ޝަރުތުތަކެއް އަނގަބަހުން ވަކި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަން ސާބިތުކުރުމަށް؛

(3) ކޮންޓްރެކްޓުގެ ދަށުން އޭގެ ބައިވެރިން އެ މައްޗަށް އަމަލުކުރުމަށް ލާޒިމުކުރާ ޝަރުތުތަކެއް އަމަލުކުރަން ޖެހުމުގެ ކުރިން ޖުރިމަނާކުރަންޖެހޭ ވަކި ޝަރުތުތަކާ ނުވަތަ ޝަރުތުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އެ ބައިވެރިންގެ މެދުގައި އަނގަބަހުން ވަކި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަން ސާބިތުކުރުމަށް؛

(4) ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުން، އެ ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ދަށުން އެ މައްޗަށް އަމަލުކުރުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ ޝަރުތުތަކެއް ލިޔުމުން އޮތުމަށް ނޫނަސް ލާޒިމުކުރާ ބާރަތްތަކާ ފިޔަވައި، ނުވަތަ ޤާނޫނުގައިވާ ޙުކުމަކުން އެފަދަ ލިޔުމެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ބާރަތްތަކާ ފިޔަވައި، އެ ކޮންޓްރެކްޓު ބާޠިލުކުރާ ގުޅޭގޮތުން ނުވަތަ އޭގައި ހިމެނޭ ޝަރުތެއް ބަދަލުކުރާ ގުޅޭގޮތުން ބައިވެރިންގެ މެދުގައި އަނގަބަހުން ވަކި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަން ސާބިތުކުރުމަށް؛

(5) ލިޔުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް މުޢުތަބަރުގައިވާ ވާޒިޙަކަމާއި މިންވަރު ދަށްކުރައިދީ ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް.

ދެނެގަތުމަށް އުނދަގޫ ބަޔަކު ސާފުކުރުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުން

މާއްދާ 70

އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ބަޔަކު ނުވަތަ އިބާރާތެއް ކޮންޕިއުޓަރެއްގައި ނުވަތަ ލިޔުމެއްގައި އޮވެއްޖެނަމަ، އެ ބަޔަކު ނުވަތަ އިބާރާތެއްގެ މާނަ ސާފުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، އިތުރު ހެކި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

(ހ) މާނަ ދެނެގަތުމަށް އުނދަގޫ ބަޔަކު ނުވަތަ އިބާރާތެއް؛

(ށ) ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ނުވަތަ ލިޔުމުގައި އާންމުކޮށް ބޭނުންނުކުރާ ބަޔަކު ނުވަތަ އިބާރާތެއް؛

(ނ) ވަކި އިބާރާތެއްގެ ނުވަތަ ބަޔެއްގެ ކުރުކޮށް؛

(ރ) ވަކި ވަޒީފާއަކާ ނުވަތަ ވަކި މުނާސަބަތަކާ ގުޅިގެން ބޭނުންކުރާ ބަޔަކު ނުވަތަ އިބާރާތެއް؛

(ބ) ވަކި ފަންނަކާ ނުވަތަ ސިނާއަތަކާ ނުވަތަ ވިޔަފާރިއަކާ ގުޅިގެން ބޭނުންކުރާ ބަޔަކު ނުވަތަ އިބާރާތެއް؛

(ޅ) ވަކި ސަގާފަތެއްގައި ނުވަތަ ވަކި އަވަށެއްގައި ނުވަތަ ވަކި ރަށެއްގައި ދިރިއުޅޭ ބަޔަކު ބޭނުންކުރާ ބަޔަކު ނުވަތަ އިބާރާތެއް.

އެއްބަސްވުމާއި ޝަރުތެއް ބަދަލުވެފައިވާކަމަށް ހެކިބަސް ދިނުން

މާއްދާ 71

ލިޔުމުން އޮތް ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ހިމެނޭ ބައިވެރިން އެ ދައްކަން ބަދަލުކުރުމަށް

އެއްބަސްވުމާއި އެއްވެސް ޝަރުތަކަށް ބަދަލު އަތުވެރާށް އެއްބަސްވުމެއް

އަނގަބަހުން ވެފައިވާނަމަ، އެ އެއްބަސްވުން ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ހެކި ހުށަހެޅޭނީ

އެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ނުވަތަ ލިޔުމުގެ ބައިވެރިންނަށް، އޮޅުންގެ މަސްދަރަށް

ތައްޔާރުކުރުމާ ބަލާފައިވާ ޤާނޫނީ ޤަވާޢިދުތަކާއި، އެ މަސްއަލައިގައި މަސްދަރުތަކުގެ ހިމެނޭ

އެކަން ޤަބޫލުކުރެވޭނެއެވެ.

ވަސިއްޔަތުން ދިނުން

މާއްދާ 72

މި ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާއާއި، 69 ވަނަ މާއްދާއާއި، 70 ވަނަ މާއްދާއާއި، 71 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް އުސޫލެއް ވަސިއްޔަތުން ދޭ ދިނުމަކަށް ނުހިނގާނެއެވެ.

ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ޝަރީޢަ

ޖިނާއީ ޝަރީޢަ ހުށަހެޅުން ބަލައިގަތުން މ. 58

↓

މުސްތަޤުބަލުގެ އަސްލު

↓

ބަސްދީ ދިނުން މ. 61

އަދިއެކު ފަރާތްތަކުގެ ދިނުން މ. 62

↓

އަސްލާއިގެ ދިނުން

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

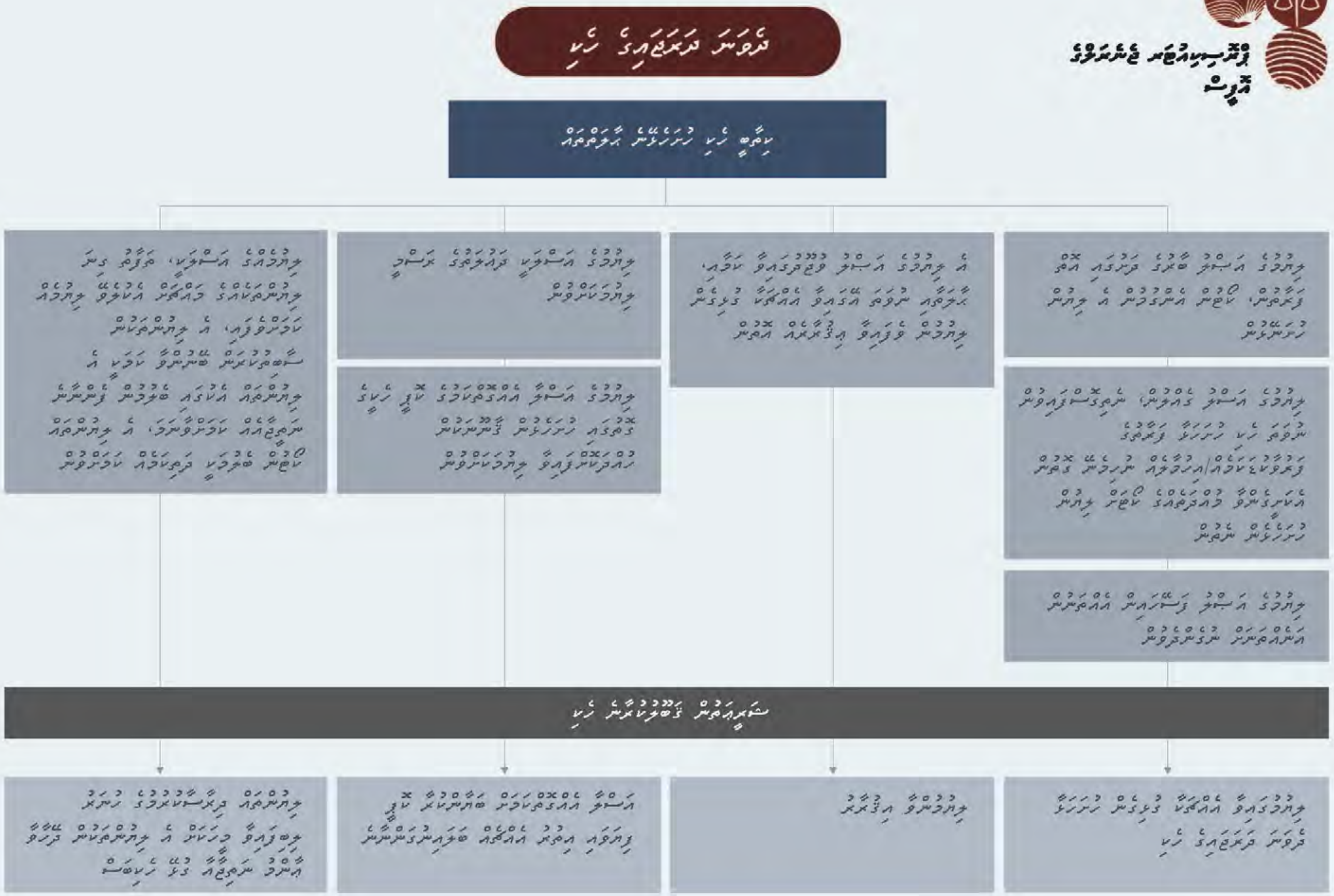

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީސް

ޝުކުރިއްޔާ!